

www.conpolis.eu

Οι Βασικοί Σκοποί της Ομοσπονδίας εν συντομία:

- Η ενίσχυση των σχέσεων, η ανταλλαγή ιδεών και η αλληλεγγύη μεταξύ των ανά τον κόσμο Κωνσταντινουπολιτών.
- Η προάσπιση και προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ειδικότερα των δικαιωμάτων των Κωνσταντινουπολιτών, όπως αυτά προστατεύονται από τις διεθνείς συνθήκες και συμβάσεις προστασίας δικαιωμάτων του ανθρώπου.
- Η συμπαράσταση και υποστήριξη προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως

Αύγουστος 2023 Τεύχος 12/8

- Ανακοινώσεις Ο.Ο.Μ.Κ.ω, σ.2-10,22-23.
- Υποτροφίες για μαθητές, σ.4.
- Έγγραφο Δήλωση στον Ο.Η.Ε, σ.11-19.
- Προγραμμα Ε.Α.Π.Ι.Σ, σ.16.
- Λόγος Οικ. Πατριάρχη στη Ι.Μ. Σουμελά, σ.17-21.
- Ι.Ν. Αγίας Ευφημίας Χαλκιδόνος, σ.24-32.
- Επιστολή προς Δ.Αθηναίων, σ.33.
- Βυζαντινή Κοινοπολιτεία και σήμερα, σ.34-41.

Μηνιαία Ενημέρωση Οικουμενικής Ομοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτών

Απόσπασμα από την Έκθεση που συνέταξε το 1944 το 9^ο Γραφείο του Λαϊκού Ρεπουμπλικανικού Κόμματος (CHP) : «Πρέπει να λάβουμε σοβαρά μέτρα στην Πόλη, ειδικά κατά των Ρωμιών. Υπό αυτή την έννοια, υπάρχει μόνο μία πρόταση που πρέπει να ειπωθεί: Μέχρι την 500^η επέτειο από την Άλωση δεν πρέπει να μείνει ούτε ένας Ρωμιός σε αυτή την πόλη».

CHP 9. Bürosu tarafından 1994 yılında oluşturulan Azınlık Raporu'nda Rumlarla ilgili bölümden alıntı: "İstanbul'da özellikle Rumlara karşı ciddi tedbirler almalıyız. Bu anlamda aslında söylenecek tek bir cümle var. İstanbul'un fethinin 500. yıldönümüne kadar, bu şehirde tek bir Rum kalmamalıdır".

Extract from the Minority Report prepared by the Republican Peoples Party (CHP) in 1944, 9th Bureau: "We must take serious measures especially against Greeks in Istanbul. In this sense, there is actually only one sentence to say. "Until the 500th anniversary of the conquest of Istanbul, there should not be a single Greek left in this city".

Προγραμματισμένο Πογκρόμ – Planlanan Pogrom – Planned Pogrom 6-7 /9/1955

Διαδικτυακή Εκδήλωση

68 Χρόνια από το Πογκρόμ κατά του Ελληνισμού της
Κωνσταντινούπολης

«Η Ελληνοτουρκική Συμφωνία του 1930 και οι συνέπειές της»

Τρίτη, 12 Σεπτεμβρίου 2023, Ώρα έναρξης 19.30

Πρόγραμμα Ομιλιών

Χαιρετισμός εκ μέρους του Δ.Σ. της ΟιομΚω Νικ. Ουζούνογλου 19.30-19.45

Βύρων Ματαράγκας, Καθ. Διεθνούς Δικαίου του Παν. Μπαχτέσεχιρ-Κων/λης,
«Οι διεθνείς διακρατικές σχέσεις στα Βαλκάνια και το Σύμφωνο της Άγκυρας
1930», 19.45-20.05.

Θεόδωρος Γεωργιάδης, «Πως ανατράπηκαν τα άρθρα της Συνθήκης της
Λωζάννης με την Συνθήκη της Άγκυρας εις βάρος των Προσφύγων Ελλήνων της
Ανατολής», 20.05 –20.25.

Βλάσης Αγτζίδης, Διδάκτωρ Ιστορίας. «Ο αντίκτυπος της Συνθήκης της
Άγκυρας στον Προσφυγικό Κόσμο στην Ελλάδα και την Μειονότητα της
Κωνσταντινούπολης», 20.25-20.45.

Αν επιθυμείτε να λάβετε σύνδεσμο ZOOM παρακαλούμε να στείλετε μέχρι τις
10/9/2023 στην διεύθυνση dionchatziantoniou@gmail.com

Η εκδήλωση επίσης θα μεταδοθεί από τον ιστότοπο:

<https://www.facebook.com/oiomko.org>

Εκδήλωση Αλληλεγγύης για την Πληγωμένη Αντιόχεια

Κυριακή 24 Σεπτεμβρίου 2023, ώρα 19.00

Ι.Μ. ΑΓΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ ΒΡΙΑΗΣΣΙΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΙΕΡΑ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΚΑΙ ΝΕΟΧΩΡΟΥ

αντάμωμα

αγάπης

αφιέρωμα
στην πληγωμένη
Αντιόχεια

Κυριακή 24 Σεπτεμβρίου,
ώρα 7 μμ

είσοδος ελεύθερη

με την ευγενική συμμετοχή της Γλυκερίας

- της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής Ξ.Μ. Κηφισιάς
- και το Μουσικό Διδασκαλείο του Ι.Μ. Αγίου Αντωνίου
Χαλανδρίου Βρυησσιών

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΩΝ

(Οι.Ομ.Κω)

Ανακοίνωση

Πρόσκληση για υποβολή υποψηφιοτήτων για υποτροφίες μαθητών Κωνσταντινουπολίτικης καταγωγής των δύο τελευταίων τάξεων λυκείου στην Ελλάδα (01/09/2022)

Το Δ.Σ. της Οι.Ομ.Κω, για 12^η κατά σειρά χρονιά, έχει αποφασίσει την χορήγηση υποτροφιών για την υποστήριξη της προετοιμασίας στις Πανελλήνιες εισαγωγικές εξετάσεις των ΑΕΙ/ΤΕΙ στην Ελλάδα, σε μαθητές των 2 τελευταίων τάξεων του λυκείου που κατάγονται αποκλειστικά από την Κωνσταντινούπολη. Οι υποτροφίες θα χορηγηθούν λαμβάνοντας υπόψη τις σχολικές επιδόσεις, τον βαθμό ανάγκης υποστήριξης και τις συνεντεύξεις/ γραπτές εξετάσεις που θα πραγματοποιηθούν.

Υποψηφιότητα μπορούν να υποβάλουν οι 2^{ης} και 3^{ης} γενιάς εκπατρισμένοι Κωνσταντινουπολίτες που βρίσκονται στις δύο τελευταίες τάξεις του λυκείου και θέλουν να σπουδάσουν σε ΑΕΙ/ΤΕΙ της Ελλάδος. Οι τελειόφοιτοι μαθήτριες/τές που έλαβαν πέρσι υποτροφία ή είχαν υποβάλει αίτηση πρέπει να υποβάλουν ξανά υποψηφιότητα. Η προθεσμία υποβολής είναι η **10/10/2023**. Για τον σκοπό αυτό πρέπει να υποβληθεί το παρακάτω έντυπο με email: nnap@otenet.gr με την ένδειξη ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΟΙ.ΟΜ.ΚΩ.

Το Δ.Σ. της Οι.Ομ.Κω.

ΕΝΤΥΠΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΤΗΣ ΟΙ.ΟΜ.ΚΩ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΡΙΕΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΛΥΚΕΙΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ

Όνοματεπώνυμο:

Τηλέφωνο:

Email:

Διεύθυνση οικίας:

Λύκειο και τάξη φοίτησης:

Ποιοί γονείς κατάγονται από την Κων/λη:

Επιστήμη και οι λόγοι που επιθυμεί να σπουδάσει:

Βαθμοί στα μαθήματα του προηγούμενου έτους (παρακαλούμε την υποβολή των βαθμών με πιστοποιητικό του σχολείου για το προηγούμενο έτος σπουδών):

Λόγοι που θέλετε να δηλώσετε για το αίτημα οικονομικής ενίσχυσης:

Έχετε υποβάλει πέρσι αίτηση για το ίδιο πρόγραμμα: Ναι   Όχι

Το Πρόγραμμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης της Οι.Ομ.Κω.

«Μηνάς Τσιτσάκος»

ΣΥΝΕΧΙΣΤΗΚΑΝ ΟΛΕΣ ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Ξεκίνησε το 2013 και συνεχίζεται—σε συνεργασία με τα μέλη σωματεία της Οι.Ομ.Κω.—με όλες τις δράσεις του, αφού οι ανάγκες αλληλεγγύης προς τον συνάνθρωπο αυξάνονται. Οι αλλεπάλληλες κρίσεις της τελευταίας δεκαετίας έχουν συσσωρεύσει πολλά προβλήματα και η κρατική μέριμνα είναι πολύ περιορισμένη.

Η αλληλεγγύη προς τους αδυνάμους ήταν πάντοτε κυρίαρχο κοινωνικό γνώρισμα της Ρωμιοσύνης.

Συνοπτικά οι δράσεις του Προγράμματος είναι:

- Εξασφάλιση στέγης σε 75 άστεγους
- Διανομές 145 διατακτικών κάθε μήνα για αγορά τροφίμων από σουπερμάρκετ.
- Εξασφάλιση φαρμάκων και υγειονομικού υλικού σε 32 οικογένειες.
  - Εξασφάλιση της πρόσβασης σε ιατρικές υπηρεσίες.
    - Εξασφάλιση αίματος σε έχοντες ανάγκη.
- Μέριμνα για την εισαγωγή ανυπεράσπιστων ηλικιωμένων σε γηροκομεία.
  - Επανασύνδεση ηλεκτροδότησης σε κατοικίες.
- Αντιμετώπιση γραφειοκρατικών δυσκολιών που στερεί βασικά δικαιώματα του ανθρώπου σε πρόσφυγες Έλληνες όπως οι δυσκολίες έκδοσης αδειών παραμονής, πολιτογράφησης και ΑΜΚΑ
- Πραγματοποίηση εξοδίων ακολουθιών για ανασφάλιστους και μη έχοντες συγγενείς.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ ΧΑΡΗ ΣΤΙΣ ΔΩΡΕΕΣ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ (ΑΦΟΥ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΕΧΟΥΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΕΙ ΤΙΣ ΔΩΡΕΕΣ ΤΟΥΣ) ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΩΝ. ΖΗΤΑΜΕ ΤΗΝ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΣΑΣ ΕΙΤΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ή ΜΕ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΤΕ ΜΕ ΤΟ nnap@otenet.gr

The Social Solidarity Program of Ec.Fe.Con.

"Minas Tsitsakos"

ALL ACTIONS CONTINUED DURING THIS SUMMER MONTHS

It started in 2013 and continues—in collaboration with the member associations of Ec.Fe.Con.—with all its actions, since the needs of solidarity with fellow human beings are increasing. The successive crises of the last decade have accumulated many problems and government care is very limited.

Solidarity with the weak has always been dominant cultural component of Romiosyni.

In summary, the actions of the Program are:

- Provision shelter to 75 homeless people.
- Distribution of 143 vouchers each month to deprived families to purchase food from supermarkets.
- Provision medicines and health materials to 32 families.
  - Ensuring access to medical services.
  - Facilitating the entrance of alone old to care houses.
    - Finding blood to those in need.
  - Reconnection of electricity in residences being cut because of debts.
- Dealing with bureaucratic difficulties that deprive Greek refugees of basic human rights, such as the difficulties of issuing residence permits, naturalization and SOCIAL SECURITY NUMBER (AMKA)
  - Carrying out follow-up expenses for uninsured and non-insured relatives.

**IN THE PAST MONTH ALONE WE HAD 2 NEW OWNER APPLICATIONS
NEED OF OUR FELLOW CITIZENS**

TO BE UPDATED CONTACT US AT nnap@otenet.gr

**Ec.Fe.Con. HAS NO REGULAR INCOME AND THE PROGRAM IS BASED ON PERIODIC
DONATIONS FROM FOUNDATIONS AND INDIVIDUALS.**

**THE CONTINUATION OF THE PROGRAM BECOMES NECESSARY DUE TO THE INCREASE OF
THOSE WHO NEED SOLIDARITY AND DIRECT SUPPORT**

ΕΚΚΛΗΣΗ

ΥΠΕΡ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Το έτος 2013 η τότε κυβέρνηση στην Ελλάδα με το 2^ο μνημόνιο των δανειστών βρήκε ως εύκολη λύση για την περικοπή δαπανών, την κατάργηση των επιδομάτων ανασφαλιστών ηλικίας άνω των 67 ετών νέο-προσφύγων Ελλήνων από την π. ΕΣΣΔ, Βόρεια Ήπειρο, Κωνσταντινούπολη κτλ. Επηρεάστηκαν από το σκληρό αυτό οριζόντιο μέτρο περί τους 50.000 νέο-πρόσφυγες Έλληνες. Αν και ο αριθμός των Κωνσταντινουπολιτών σε σχέση με το συνολικό αριθμό ήταν μικρός, πρόσθετοι λόγοι που αφορούσαν την Ομάδα αυτή διόγκωσε τα κοινωνικά προβλήματα που αντιμετώπιζαν. Η τότε διοίκηση της ΟιομΚω προέβη σε δύο ενέργειες: (α) πιέσεις προς την Κυβέρνηση να αναθεωρήσει το μέτρο αυτό, (β) να οργανώσει μαζί με τα περισσότερα μέλη σωματεία της, το Πρόγραμμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης «Μηνάς Τσιτσάκος» το οποίο συνεχίζεται. Όσον αφορά τις πιέσεις προς την Κυβέρνηση δεν απέδωσαν αφού η πλειοψηφία των θιγόμενων δεν ψήφισαν μη έχοντας Ελληνική υπηκοότητα. Το Πρόγραμμα «Μηνάς Τσιτσάκος» συνεχίζεται με αυξανόμενες δράσεις αφού οι ανάγκες αυξάνονται όπως ενημερώνουμε τακτικά στα Ενημερωτικά μας Δελτία. Στην περίπτωση Κωνσταντινουπολιτών και Ιμβρίων-Τενεδίων ο κύριος παράγοντας που ένα ποσοστό τους καθιστά ευπαθή ομάδα είναι το γεγονός ότι για 20 χρόνια (1965-1985) δεν χορηγούνταν άδειες παραμονής και εργασίας με συνέπεια να αναγκαζόταν σημαντικός αριθμός αυτών να εργάζονται χωρίς κοινωνική ασφάλιση. Η απώλεια 20 ετών χρόνου σύνταξης έχει συνέπειες όταν φθάσει κανείς στα 70 του. Υπάρχει σήμερα σημαντικός αριθμός ανασφάλιστων που ζουν με το επίδομα του ΚΕΑ (200Ε/μήνα) αλλά και το επίδομα ΟΠΕΚΑ ανασφάλιστου ηλικιωμένου άνω των 67 ετών για να δοθεί χρειάζονται 18 μήνες. Αποτελεί δε άθλο να πάρει κάποιος ανάπηρος ειδικό επίδομα ακόμα και να υπάρχει συμπαραστάτης.

Συμβαίνει δε το γεγονός ότι το αναπηρικό επίδομα έρχεται όταν πλέον δεν είναι εν ζωή ο ανάπηρος. Αποτελεί τραγικό γεγονός ότι κάθε μήνα υπάρχει η ανάγκη κάλυψης των εξόδων κηδειών επειδή δεν υπάρχουν συγγενείς (τον μήνα Ιούλιο 2023 δυο κηδείες) ή δεν μπορούν να καλύψουν το σχετικό ποσό. Μια πρόσθετη δυσκολία είναι, ένας ανασφάλιστος έχει πολύ περιορισμένη κάλυψη των φαρμακευτικών συνταγών, αφού από τον Ιούλιο του 2022 δεν μπορούν οι ιδιώτες ιατροί να συνταγογραφούν.

Η πλειοψηφία των ιδρυμάτων που προσέφεραν πολύτιμη υποστήριξη στα Προγράμματα Κοινωνικής Αλληλεγγύης τα τελευταία 10 χρόνια και έχουμε κατά καιρούς ευχαριστήσει δημόσια, δεν υποστηρίζουν πλέον τα σχετικά προγράμματα. Αυτό συνέβη επειδή θεωρείται ότι το κράτος πρέπει να αναλάβει αποκλειστικά την κοινωνική μέριμνα των αδυνάμων.

Αυτοί οι λόγοι και πολλοί άλλοι καθιστούν αναγκαία την υποστήριξη από όλους μας του ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΤΗΣ ΟΙΟΜΚΩ.

Για επικοινωνία npar@otenet.gr

Εθελοντικές Αποστολές και Εργασίες της ΟιΟμΚω κατά την διάρκεια του φετινού θέρους

Οι εθελοντικές δράσεις που υλοποιήθηκαν στην διάρκεια του θέρους πραγματοποιήθηκαν οι εξής δράσεις:

- Ο εκπαιδευτικός κ. Χρήστος Τσαπάνης συνέχισε την τεκμηρίωση και μελέτη του Αρχείου της Κοινότητας ν. Χάλκης των Πριγκηπονήσων. Το έργο αυτό έχει ξεκινήσει από το 2016.
- Οι εθελοντές κα. Δήμητρα Φώτου και κ. Κωνσταντίνος Τσουμέλας και για φέτος προσέφεραν στις β' και γ' περιόδους της Πατριαρχικής Παιδούπολης ν. Πρώτης. Επίσης η ΟιΟμΚω υποστήριξε 3 εθελοντές από την Θεσσαλονίκη για τα έξοδα των ταξιδιών τους.
- Σε όλη την διάρκεια του θέρους ο Αναπλ. Καθηγητής Χαράλαμπος Μουζάκης και η ερευνητική ομάδα συνέχισαν τις πολύ κοπιώδεις και εντατικές τους εργασίες για τις αντισεισμικές μελέτες για τα Ομογενειακά κτήρια της Πόλης. Το ίδιο και οι εθελοντές μηχανικοί : Χριστόφορος Γαβριηλίδης, Δημητρης Δαλάκογλου, Πάρις Χαρλαύτης και Αλεξάνδρα Κουμπούλη.

ΤΟ Δ.Σ. ΤΗΣ ΟΙΟΜΚΩ ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙ ΟΛΟΥΣ ΘΕΡΜΑ

APPEAL

TO SUPPORT SOCIAL SOLIDARITY PROGRAM OF THE ECUMENICAL FEDERATION OF CONSTANTINOPOLITANS

In the year 2013, the then government in Greece with the 2nd memorandum of the lenders found as an easy solution to cut costs, the abolition of the benefits of uninsured persons over the age of 67 of the Greek neo-refugees from the former USSR, Northern Epirus, Istanbul, etc. They were affected from this harsh horizontal measure of about 50,000 Greek neo-refugees. Although the number of Constantinopolitans in relation to the total number was small, additional reasons concerning this Group magnified the social problems they faced. The then administration of EcFeCon took two actions: a) pressure to the Government to revise this measure, (b) to organize, together with most of its member associations, the "Minas Tsitsakos" Social Solidarity Program which continues up today. As for the pressures on the Government, they did not work since the majority of those affected did not vote without having Greek citizenship. The "Minas Tsitsakos" Program continues, with increasing actions since the needs increase as we regularly update in our Newsletters. In the case of Constantinopolitans and Imbrian-Tenedians, the main factor that makes a percentage of them a socially vulnerable group is the fact that for 20 years (1965-1985) residence and work permits were not granted to them, with the consequence that a significant number of them were forced to work without social security. Losing 20 years of retirement time has consequences when one reaches 70. There is currently a significant number of uninsured people who live on the KEA allowance (200E/month) but also the OPECA allowance for uninsured elderly over 67 needs 18 months to be given. It is a feat for a disabled person to get a special allowance even if there is a supporter. It also happens that the disability allowance comes when the disabled person is no longer alive. It is a tragic fact that every month there is the need to cover funeral expenses because there are no relatives (in the month of July 2023 two funerals) or they cannot cover the relevant amount. An additional difficulty is an uninsured person has very limited prescription drug coverage, since from July 2022 private doctors cannot prescribe.

Most foundations that have provided valuable support to the Social Solidarity Programs over the last 10 years, and we have publicly thanked them from time to time, no longer support the related programs. This happened because it is considered that the state should exclusively undertake the social welfare of the weak.

These reasons and many others make it necessary for all of us to support the EcFeCon SOCIAL SOLIDARITY PROGRAM. For contact nnap@otenet.gr

**ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΕΣ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ**

Ομάδα του Νέου Κύκλου Κωνσταντινουπολιτών

Συμμετέχει στο 51^ο Φεστιβάλ Βιβλίου του Συνδέσμου Εκδοτών Βιβλίου
στο Πεδίον Άρεως

Πέμπτη 14 Σεπτεμβρίου 2023
ώρες 18.15-19.30

από τη σκηνή «Μελίνα Μερκούρη»

με θέμα : «Σύγχρονες Κωνσταντινουπολίτισσες
Επιστήμονες»

υπό την αιγίδα της Οικουμενικής Ομοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτών

ΕΓΓΡΑΦΗ ΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΟΙΟΜΚΩ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ο.Η.Ε.

**Πού βρίσκονται οι Αρχές των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων εάν η εξαφάνιση μιας
Μειονότητας ληφθεί ως Τετελεσμένο Γεγονός;
Η περίπτωση της ελληνορθόδοξης μειονότητας της Τουρκίας**

United Nations

A/HRC/54/NGO/«AssignedNumber»

General Assembly

Distr.: General
18 August 2023

Human Rights Council

Fifty-fourth session

11 September–13 October 2023, Agenda item 3

Promotion and protection of all human rights, civil, political, economic, social and cultural rights, including the right to development

Written statement* submitted by Ecumenical Federation of Constantinopolitans, a non-governmental organization in special consultative status

The Secretary-General has received the following written statement which is circulated in accordance with Economic and Social Council resolution 1996/31.

[19 August 2023]

Where do Human Rights Principles stand if the extinction of a Minority is taken as a Fait Accompli?

The case of Greek-Orthodox Minority of Türkiye

The international status of the Greek-Orthodox Minority of Türkiye (Minority) was established one century ago by the Lausanne Treaty (L.T.) of 24/7/1923 which was mentioned under Section III on the “Protection of Minorities”. The Minority was exempted by the infamous “Exchange of Greek and Turkish Populations” which is a black spot in human history since it was the first time in the history, under the League of Nations, where the obligatory expatriation on massive scale of some 1.250.000 Christian-Orthodox from Türkiye were exchanged with some 400.000 Muslims from Greece.

Following the signing of the Lausanne Treaty the Greek-Orthodox minority population which remained in Türkiye was 135.000 living in Istanbul and the Aegean Sea islands of Gökçeada (Imbros) and Bozcaada (Tenedos). Today this population is less than 1.500 predominantly elderly people. This enormous population erosion happened because subsequent governments of the Republic of Turkey (R.T.) throughout the 1923-2003 period, pursued a systematic policy of severe discriminatory measures to force the expatriation of the members of the Minority.

Amongst the most severe anti-minority measures:

(1) All the articles on the civil rights and functioning of the welfare foundations foreseen in the articles 38-44 of L.T. were violated despite the article 37 of the same Treaty which foresees: "Turkey undertakes that the stipulations contained in Articles 38 to 44 shall be recognized as fundamental laws, and that no law, no regulation, nor official action shall conflict or interfere with these stipulations, nor shall any law, regulation, nor official action prevail over them".

(2) In May 1941 all the members of the non-Muslim minorities aged 18-45 years old, were sent to labor camps under terrible conditions on the pretext of a secret decree. They were released after 18 months.

(3) In November 1942 a law passed from the single party parliament for all citizens to immediately pay, a Capital Tax due to the war situation around Türkiye. However, in the implementation of this law it became obvious that this Tax was aimed at the destruction of the minorities. This was admitted later by the chief Tax Officer Faik Ökte of Istanbul in his book published in 1954.

(4) Despite the fact that R.T. became founding member of the U.N. and endorsed all Human Rights Legislations including, as early as 1954, the ECHR (Rome), the Minority suffered a mass scale Pogrom on the night of 6-7 September 1955 which has be characterized as the worst mass scale Pogrom in post W.W. II European history. Until today the real perpetrators have not been disclosed officially. However, "Gladio" type organization involvement as was admitted by several retired officials.

(5) In 1962 a "Special Committee on Minorities" was established by the Prime Minister's Office of R.T. whose members had nothing to do with minority issues but were selected from the security and secret services. The rulings of this Committee, which was abolished in 2004 by the present government, had authoritarian power above all other legislative, administrative, and judicial authorities. Examples of practices of this Committee:

- a. The closure of the Minority schools in the two islands of Gökceada and Bozcaada (1964),
- b. On the island of Gökceada: appropriation of the two cultivation fields of the island thus depriving the economic means of survival for the Minority and establishing an open criminal's prison creating unbearable living conditions to the Minority and prohibiting the export of goods to mainland of Türkiye.
- c. The organization of the mass scale deportation of exempted from population exchange Istanbul Greek-orthodox Minority members in 1964-65 as mentioned in section 6 below.
- d. In the Greek Schools of Istanbul unfairly dismissing many Minority teachers, stripping any sign of cultural heritage of the Minority in the school buildings and the expulsion of 20% of the students from Greek schools of Istanbul (1968-74) on the pretext that their grandparents' identity certificate displayed a birthplace located in Albania during the Ottoman era.
- e. The repressive measures towards the Greek-Orthodox Minority welfare foundations as mentioned in section 7 below.
- f. The planning of a boycott campaign (April 1964) against the Greek-Orthodox Minority shops which was implemented by the University student associations.

(6) Even though during the Lausanne Treaty discussions the Turkish representation admitted openly, and this was later recorded in the L.T. text under the section of the Exchange of Turkish-Greek populations, the Greek-Orthodox Minority was to be exempted from the Exchange regardless of whether a member holds citizenship of Türkiye or Greece, two discriminatory measures were implemented:

- a. In June 1932 while the relations between Greece and Turkey were excellent, 20 professions of Minority members holding Greek citizenship were prohibited leading to the expatriation of 12.000 Minority members.
- b. On 16 March 1964 the Government of R.T. declared the 12.500 Minority members holding citizenship of Greece, as "Harmful Elements" and started to deport them en masse. This process was continued for 12 months and in parallel with a secret decree dated November

1964 their property was confiscated. As a result of this general repressive environment the Minority population dropped from 90.000 in 1962 to 30.000 in 1966. In the years to come the continuation of anti-minority measures eroded the Minority population to 15.000 in 1974 and 5.000 in 2000.

(7) In 1974 the Higher Appropriation Court of R.T. based on the justification that “although the members of the minorities under the Lausanne Treaty are citizen of R.T. they are also foreigners” and therefore the minority welfare foundations cannot acquire new real estate properties following the registrations of their properties which took place in the year 1936. Based on this Ruling 1.200 properties of the Minority were confiscated by the state. During this time 24 Greek-Orthodox Welfare Foundation (94 in total) administrations were transferred to the State General Directorate of Welfare Foundations.

(8) R.T. refused to recognize the legal status of the Ecumenical Patriarchate since 1923. Throughout the period of 1923-2003, excluding some exception periods, it displayed hostility towards this 1.700-year-old institution. The Ecumenical patriarchate as a Church institution, is considered as the first among equals of all Christian Orthodox Churches.

Following the elections in 2003 the Justice and Development Party (AKP) came to power and in the years to come it presented a different and positive attitude towards the minorities. The most important examples of this change of attitude were:

(1) The “Special Committee on Minorities” was abolished in 2004 and the situation improved both in Istanbul and Gökceada despite the fact the Minority population was less than 2% of the one that it would have been, had it not been for the discriminatory measures mentioned above.

(2) Their attitude towards the Minority and the Ecumenical Patriarchate changed positively.

(3) Through a law passed in 2008, part of the confiscated real estate properties was returned to their legal owners. However, the rate of returned properties was about 25%.

(4) After a 15-year delay, elections took place in the Minority Welfare Foundations in 2007 and 2011, except for the largest and most wealthy Greek-Orthodox Balikli Hospital which also includes an old people’s home. No elections have taken place in Balikli Foundation for the last 32 years. Then Elections were allowed only in 2022.

(5) The first time since 1923 the State institutions provided financial support to the Minority Foundations and to the Social Solidarity Program of EFC (2018-2020) for the expatriated members of Minority.

In 2010 the Ecumenical Federation of Constantinopolitans (EFC) being the union of the whole of the expatriated Greek-Orthodox Minority of Istanbul representing the 98% of the Minority population, appealed to the Prime Minister of R.T. Mr. Recep Tayyip Erdogan and during the meeting with him in person mentioned the followings:

- (a) Recognized the positive change of attitude of his administration towards the Minority.
- (b) Proposed measures to support the Minority Schools which partly were realized with cooperation of EFC and authorities of R.T.
- (c) The necessity R.T. to take remedy measures based on the principles of U.N. Gen.Assem.Res. 60/147 and for the repatriation of members of the younger generation of the expatriated Minority which is the only measure to prevent the complete disappearance of the Minority in Istanbul.

Despite some of the above positive developments, the main issue being faced by the Minority is the population which currently stands at 1.000 persons and if nothing happens during the next 10-year time period it will be depleted to 200 persons. Throughout the years 2010-2023, EFC took several initiatives to facilitate repatriation but unfortunately there has been no response by the R.T. especially in reinstatement of the citizenships to young generations which is highly necessary for the survival of the Minority.

EFC asks from R.T. to support the REPATRIATION PROGRAM which was submitted several times during the past 10 years.

Voluntary Missions and Works of Ecumenical Federation of Constantinopolitans during this summer

The voluntary actions implemented during the summer included the following actions:

- 1) The teacher Mr. Christos Tsapanis continued the documentation and study of the Archives of the Community of the island Chalki . This project has been started since 2016.
- 2) The volunteers Ms. Dimitra Fotou and Mr. Konstantinos Tsoumelas again this year offered in the second and third periods of the Patriarchal Children's Village of Protis. Also OiOmKo supported 3 volunteers from Thessaloniki for their travel expenses.
- 3) Throughout the summer Assoc. Professor Charalambos Mouzakis and the research team continued their very painstaking and intensive work on the anti-seismic studies for the Homogenous Buildings of the City. So are the volunteer engineers: Christoforos Gavrielidis, Dimitris Dalakoglou, Paris Charlautis and Alexandra Koumbouli.

THE BOARD OF DIRECTORS EFC THANKS ALL THE VOLUNTEERS WARMLY

ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

«ΕΛΠΙΣ» ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΣΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ

ΕΚΠΑΤΡΙΣΜΕΝΑ ΜΕΛΗ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΕΣ ΓΙΑ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟ

Το Δ.Σ. της Οι.Ομ.Κω. στο πλαίσιο του Προγράμματος ΕΛΠΙΣ, προσκαλεί οικογένειες που τουλάχιστον ένα μέλος τους ανήκει στην εκπατρισμένη Κοινότητα των Ρωμιών της Πόλης, εφόσον ενδιαφέρονται να εκδηλώσουν την πρόθεσή τους για τη συμμετοχή τους στην αναφερόμενη Δράση που αποσκοπεί στην υποστήριξη οικογενειών που επιθυμούν να εγκατασταθούν και να ζήσουν στην Κωνσταντινούπολη ως μέλη της Ομογένειας.

Σκοπός της Δράσης είναι η υποστήριξη της προετοιμασίας και η διεύρυνση του επαναπατρισμού στην Κωνσταντινούπολη, όπως επίσης και η υποστήριξη για ένα μεταβατικό διάστημα μετά από την εγκατάσταση στην Πόλη. Κάθε περίπτωση θα εξεταστεί από την αρμόδια Επιτροπή ανεξάρτητα. Προτεραιότητα θα δοθεί σε οικογένειες με παιδιά με τη δέσμευση ότι θα σπουδάσουν στα Ομογενειακά σχολεία.

Οι ενδιαφερόμενες/οι παρακαλούνται να αποστείλουν το συντομότερο δυνατόν email στη διεύθυνση: nnap@otenet.gr εκδηλώνοντας το ενδιαφέρον τους, ώστε να αρχίσει η διαδικασία της πιθανής ένταξής τους στην αναφερόμενη Δράση.

Εξαιρετικά Βαρυσήμαντος Λόγος της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου κατά την Θεία Λειτουργία στην Ιερά Μονή της Παναγίας Σουμελά στην εορτή της Μεγαλόχαρης (15/8/2023)

«Πεποικιλμένη τη θεία δόξη η ιερά και ευκλεής, Παρθένε, μνήμη σου πάντας συνηγάγετο προς ευφροσύνην τους πιστούς». Ιερώτατοι Αδελφοί Αρχιερείς και λοιποί ευλαβέστατοι κληρικοί, Εντιμολογιώτατοι Άρχοντες οφφικιάλιοι, Ευλογημένοι προσκυνηταί της Παναγίας του Πόντου, Πεφιλημένα τέκνα εν Κυρίω,

Με την ιδίαν χαράν, με τον αυτόν παλμόν και την καρδιακήν συγκίνησιν, όπως και το 2010, όταν ετελέσθη εδώ διά πρώτην φοράν μετά το 1922 Θεία Λειτουργία ενταύθα, ήλθομεν και σήμερον, ταπεινός προσκυνητής της Χάριτος της Θεομήτορος. Με το βλέμμα εστραμμένον εις το μεγαλείον Της, ανήλθομεν την κλίμακα Εκείνης, η οποία εγένετο κλίμαξ διά να κατέλθη και να σαρκωθή επί γης ο υψηλός Θεός.

Συγκινεί μεγάλως τας καρδίας των απανταχού **Ρωμηών** η εορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Το Πάσχα του καλοκαιριού! Πουθενά αλλού δεν θα δη κανείς τον Χριστώνυμον λαόν ευφραινόμενον εν χορδαίς και οργάνοις μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας του Δεκαπενταυγούστου περίξ του σκηνώματος της Θεοτόκου παρά μόνον εις το **Ρωμαϊκόν**. Και τούτο διότι η σχέσις της **Ρωμηοσύνης** με την Παναγίαν είναι σχέσις βαθύτατα εκκλησιαστική, είναι οντολογική, είναι καρδιακή, σχέσις τέκνων με τη μάνα τους. Μάνα διά τους **Ρωμηούς** η Θεοτόκος μας, και ο σύνδεσμος αυτός περνά από γενεάς εις γενεάν. Με αυτό το βίωμα ανέθρεψαν όλους ημάς οι γιαγιάδες και οι μανάδες μας. Με το όνομα της Παναγίας κοινωνούμε τις χαρές και τις λύπες μας, τους κινδύνους και τις ελπίδες

μας.

Διά τον **Ρωμηόν**, το να ευφραίνεται επί τη Κοιμήσει της Θεοτόκου είναι ίσον με το να ανοίγη την θύραν της Βασιλείας των Ουρανών. Με την έξοδόν Της από τα εγκόσμια μας υποδέχεται πλέον εισοδεύουσα την σωτηρίαν μας εις τα επουράνια. Αποτίει και αυτή το κοινόν του βίου χρέος, αποθνήσκει, όμως ο Υιός Της δεν επιτρέπει την φθοράν να αγγίξη το σώμα, το οποίον Του edάνεισε σάρκα και αίμα. Διά τούτο η **Ρωμηοσύνη** μας απ' άκρου εις άκρον της οικουμένης χαίρεται και σκιρτά σήμερον. Οικείος διά το **Ρωμαϊκόν** ο θάνατος. Ιδίως μετά τον θάνατον της την αθανασίαν κυοφορησάσης, έγινε ένας ύπνος γλυκός, «ύπνος το πράγμα γέγονεν», όπως λέγει και ο Ιερός Χρυσόστομος. Φοβερά βεβαίως παραμένει η στιγμή της αρπαγής της ζωής, όμως διά τους πιστεύοντας εις Χριστόν ο θάνατος υποχωρεί και μεταβάλλεται εις κοίμησιν άχρι της Δευτέρας Αυτού Παρουσίας. Οικείος διά το **Ρωμαϊκόν** ο θάνατος. Συνυφασμένα τα τέκνα του μαζί του. Αγαπούν την ζωήν, όμως δεν διστάζουν να την προσφέρουν για αθάνατα ιδανικά. Δεν κρατιούνται πεισματικά εκ των προσκαίρων, αλλά χαίρονται παν εκ Θεού δωρούμενον, έχοντα ως προορισμόν εκείνα τα δίχως τέλος αγαθά της αγαθωσύνης Του. Οικείος διά το **Ρωμαϊκόν** ο θάνατος. Εις την ανδρείαν, εις την μεγαλοκαρδίαν, εις τον υψηλόν πολιτισμόν μας, εις τα ιερά και τα όσιά μας «θάνατος ουκέτι κυριεύει». Κοίμησις και γαρ η εν Χριστώ μεταμόρφωσις και εξέλιξις του.

Όλα αυτά έχουν άμεσον σχέσιν και συνάφειαν με την παρουσίαν της ημών Μετριότητος σήμερον ενταύθα. Εμφανέστατος ο συμβολισμός. Ήλθομεν από την Πόλιν της Θεοτόκου εις το εδώ Παλλάδιόν Της. Από την Βασιλεύουσαν εις το Βασιλομονάστηρον. Από την Κωνσταντινούπολιν εις τα της Ποντικής διοικήσεως εδάφη. Ο Κωνσταντινουπόλεως εις μίαν ευκλεή Κωνσταντινουπολίτιδα ολκάδα. Ο Πατριάρχης εις μίαν των πλέον ιστορικών Πατριαρχικών του Μονών. Και είναι φυσικόν να είμεθα και να επιθυμούμε να είμεθα εδώ αυτοπροσώπως, λειτουργός μίαν τέτοιαν ημέραν, καθώς ημείς είμεθα ο κανονικός Επίσκοπος και αυτού του καθιδρύματος, το οποίον ετιμήθη διά Πατριαρχικής και Σταυροπηγιακής αξίας υπό των αιιδίμων Προκατόχων ημών.

Ἐκαστον, ἐξ ἄλλου, προσκύνημα, ἐκάστη Ἱεραποδημία μας εἰς τὸν Πόντον ἐντάσσεται εἰς τὸ πλαίσιον τῆς ποιμαντικῆς φροντίδος καὶ μερίμνης ἡμῶν ὑπὲρ τῆς κληροδοτηθείσης τῷ Θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀμέσου δικαιοδοσίας. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Θεοτοκούπολις ἡμῶν περιβάλλει διαχρονικῶς με τόσῃν στοργῇ καὶ προσοχῇ τούτον τὸν Θεομητορικὸν οἶκον καὶ δι' αὐτοῦ καὶ μέσω αὐτοῦ φυλάσσει ἐπ' ἐσχάτων τὴν μνήμην τῶν ἐντεύθεν ἐκπατρισθέντων τέκνων τῆς.

Ἐρχόμεθα καὶ ἐπανερχόμεθα ἐδῶ, εἰς τοῦ Μελά το ὄρος το ἅγιον, διὰ νὰ πανηγυρίσωμεν τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου μαζὺ με ὅλους τοὺς ἐπ' ἐλπίδι ἀναστάσεως κοιμηθέντας Πατέρας μας. Ἐρχόμεθα διὰ νὰ κομίσωμεν εἰς αὐτοὺς μῆνυμα ζωῆς. Ἐρχόμεθα διὰ νὰ ἀγγίξωμεν τὰ ἔργα τῶν χειρῶν τῶν, νὰ τρισαγίσωμεν τὰ γυμνά ὀστέα καὶ νὰ ἀπλώσωμεν Πνεῦμα Ἅγιον ἐπὶ πάσαν σάρκα. Ἐρχόμεθα διὰ νὰ ἀναβαπτισθῶμεν εἰς τὸν Πυξίτην ποταμὸν τῆς ἱστορίας τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν καρδιῶν μας. Διὰ νὰ ἀνανεώσωμεν τοὺς δεσμοὺς μας με τὸ παρελθόν καὶ διὰ νὰ προσευχηθῶμεν διὰ τὰ ἐρχόμενα. Διὰ νὰ μνημονεύσωμεν τὰ ὀνόματά τῶν. Νὰ ρίψωμε τὰ πρόσωπά τῶν εἰς τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα Του, εἰς τὴν προσκομιδὴν, νὰ τοὺς πούμε: «Ἀνέστη Χριστός, Πατέρες τίμιοι, ἀνέστη Χριστός, καὶ νεκρὸς οὐδεὶς ἐν τῷ μνήματι».

Ἐρχόμεθα εἰς τὸν **Πόντον** τὸν εὐάγριον, εἰς τὴν σεμνὴν **Ἀρχόντισσα Καππαδοκίαν**, εἰς τὴν **κοσμοπολίτισσαν Μικρασίαν**, εἰς τὴν ἀπλὴν, εὐλαβὴ καγαθὴν **Ἀνατολικὴν Θράκην** διὰ λόγους πίστεως καὶ Γένους. Καὶ εἶναι ἡ πίστις μας πρᾶεῖα, εἰρηναία, κάρφος ἐλαίας ἔχουσα ἐπὶ τοῦ στόματος, καταλλαγῆς σύμβολον πρὸς τὸν τετραπέρατον κόσμον, ἐνῶ τὸ Γένος μας, πολλὰ παθὸν καὶ εἰς κατακλυσμὸν πολλὰκις εὐρεθέν, ὡς Κιβωτὸν ἔχει αὐτὴν τὴν τῶν Ὁρθοδόξων πίστιν, με τὴν ὁποῖαν εταυτίσθη κατὰ τρόπον ἀπόλυτον καὶ ἀρραγῆ. Καὶ λοιπὸν, ἐρχόμεθα διὰ λόγους πίστεως καὶ Γένους πρὸς ἐκεῖνους οἱ ὁποῖοι μας ἐδίδαξαν καὶ μας μετέδωκαν αὐτὰ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ὥστε νὰ τοὺς πούμε ἓνα μεγάλο «ευχαριστῶ» δι' αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἴμεθα, νὰ ἀνάψωμε κερὶ εἰς τὴν μνήμην τῶν, νὰ ευχηθῶμεν διὰ τὴν ἀνάπαυσιν τῶν ψυχῶν τῶν καὶ διὰ νὰ υποσχεθῶμεν ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἡ μνήμη τῶν θα εἶναι διηνεκῆς καὶ ἀληστος

Αυτή η αγάπη και η τιμή προς τους προπάτορας ημών επιστρέφει προς ημάς και τιμά τους τιμώντας και χαρακτηρίζει το ήθος και τον τρόπον της **Ρωμηοσύνης** μας. Αυτήν την αγάπην και την τιμήν προς την **Ρωμηοσύνην** του Πόντου είδομεν από μακρού, εκ νεότητος αυτού, εις το πρόσωπον του αδοκήτως το ζην εκμετρήσαντος πολυφιλήτου Μητροπολίτου Δράμας Παύλου, του μελωδικωτάτου ανθρωπίνου κεμεντζέ της ποντιακής ευλαβείας. Η φωνή του αδελφού Παύλου επετάζετο συχνάκις επί της Τραπεζούντος, εσκέπαζε την Θεοτοκοσκεπάστον, εσκίαζε τα ευσκιόφυλλα έλατα της γενετείρας των προγόνων του, εγίνετο σκληρά υπέρ τας πέτρας του Μελά, οσάκις ημφεσβητούντο αι ευθύναι του Θρόνου μας και ότε ηλλοιούτο το μεγαλείον του Γένους μας. Ο μακαριστός Παύλος ηγάπησε καθ' υπερβολήν την Εκκλησίαν και την Ρωμηοσύνην, εάν υπάρχη υπερβολή εις την αγάπησίν των. Διά τούτο, αξία και δικαία η ενθύμησίς του, οσάκις ο λόγος περί Πόντου, περί Μεγάλης Εκκλησίας, περί Φαναρίου, περί **Ρωμαίικου**, και διά τούτο τον μνημονεύομεν εξαιρέτως σήμερον εδώ και ευχόμεθα ο Χριστός μας να τον αναπαύη και να χαρίζη εις την εποχήν μας νέους κληρικούς με τον αυτόν ζήλον και το ίδιον φρόνημα τιμής και σεβασμού προς τους πατέρας και προς την εκτρέφουσαν ημάς πάντας Κωνσταντινουπολίτιδα Εκκλησίαν.

Αδελφοί και τέκνα,

Η γη του μεγαλωνύμου Πόντου, ενδεδυμένη σήμερον χιτώνα πνευματικής αγαλλιιάσεως, πανηγυρίζει ως αρμόζει την Μετάστασιν της Υπεραγίας Θεοτόκου. Είναι αλλιώς να ψάλλη κανείς «Πεποικιλμένη τη θεία δόξη» εις τα σιωπηλά θυσιαστήρια της καθ' ημάς Ανατολής, εξαιρέτως δε εδώ, εις την αγίαν και δακρυότιμον αυτήν Μάνδραν, και είναι αλλιώς, διότι αυτή η σιωπή των διαλαλεί τόσο δυνατά ότι «Χριστός Ανέστη!».

Όντως: «Χριστός Ανέστη», μακάριοι Κτήτορες και μονασταί, «Χριστός Ανέστη» πλήθος των πάλαι πανηγυριστών, «Χριστός Ανέστη» αείμνηστοι πατέρες και αδελφοί! Συ δε, φιλιτάτη **Ρωμηοσύνη**, βάστα γερά το μαφόρι της Παναγιάς μας, και ακολούθα τα βήματά Της εις το Πραιτώριον, εις το μαρτύριον, εις τον Σταυρόν, εις την Αποκαθήλωσιν και τον Τάφον. Πριν καν να ξημερώση η η καινή

ημέρα, «Αγνή Παρθένε, Χαίρε» θα ακούσης μαζί της, «ο σος Υιός Ανέστη τριήμερος εκ Τάφου» και συ, και συ γλυκιά μας **Ρωμηοσύνη** μαζί Του, μαζί με τον Αναστάνα Χριστός.!

Κατακλείοντας, εκφράζουμε θερμές ευχαριστίες προς την Διοίκησιν και το τεχνικός προσωπικόν του Τηλεοπτικού Σταθμού MEGA που εκάλυψε και μετέδωσε την σημερινή θεία λειτουργία μας, προς μεγάλην χαράν, συγκίνησιν και ικανοποίησιν των απανταχού της γης Ποντίων αδελφών μας – και όχι μόνον.

Η Ιερά Μονή Παναγίας Σουμελά του Πόντου

Πρόσκληση για παρακολούθηση διαδικτυακών μαθημάτων

2023-24

Την επόμενη περίοδο εξετάζεται η οργάνωση των ακόλουθων κύκλων επιμόρφωσης:

- (1) Μαθήματα εκμάθησης τουρκικής γλώσσας (αρχαρίων—προχωρημένων) .
- (2) Επιχειρηματικότητας και δημιουργίας νεοφυών εταιρειών.
- (3) Το ίχνος της ιστορίας στις σύγχρονες εξελίξεις για τον Ελληνισμό.
- (4) Νέων μεθόδων στην εφαρμοσμένη Πληροφορική (Τεχνητή Νοημοσύνη και Κβαντικοί Υπολογιστές).

Οι ενδιαφερόμενοι παρακαλούνται να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους αποστέλλοντας μήνυμα στο npar@otenet.gr

Θα χορηγηθούν βεβαιώσεις παρακολούθησης εφόσον τηρηθεί η δέσμευση της αδιάλειπτης παρακολούθησης.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Μετάφραση από τα Ελληνικά στα Γερμανικά του Βιβλίου του Μ. Ροδά, «Πως η Γερμανία κατέστρεψε τον Ελληνισμόν της Τουρκίας” (1916, 100 σελίδες).
- Αποδελτίωση του αρχείου Ελλήνων Υπηκόων παρεμπιδουμουντών στην Κωνσταντινούπολη (1879-1949).
- Μελέτη αρχείου Ευγενίου Δαλεζίου (1910-1960) που αποκτήθηκε από δωρεά των απογόνων του και περιέχει δημοσίευτες μελέτες για μνημεία της Κωνσταντινούπολης.

ANATOLIA IMPRINTS

ΑΛΛΗΔΡΑΣΤΙΚΟΣ ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΥΦΓΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΗΣ
ΑΝΑΤΟΛΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟ ΤΟΥ ΚΑΘ. ΣΤΕΛΙΟΥ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ ΤΟΥ
ΠΑΝ. BROWN Η.Π.Α.

Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα

<https://anatolia-imprints.gr/>

"Πάλι τα ίδια και τα ίδια, θα μου πεις, φίλε. Όμως τη σκέψη του πρόσφυγα τη σκέψη του αιχμάλωτου τη σκέψη του ανθρώπου σαν κατάντησε κι αυτόςπραμάτεια δοκίμασε να την αλλάξεις, δεν μπορείς."

Γιώργος Σεφέρης

(γεννημένος στα Βουρλά της Επαρχίας της Σμύρνης, 1900 – 1971)

Ευχαριστίες

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε θερμά το Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, την Επιτροπή Ποντιακών Μελετών (ΕΠΜ), την Οικουμενική Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών (Οι.Ομ.Κω.), το Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας, το Ιστορικό Αρχείο της Κοινωνίας των Εθνών στη Γενεύη, καθώς και δεκάδες προσφυγικούς συλλόγους για την βοήθεια τους σε διάφορα τμήματα του project.

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε θερμά το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, το Ινστιτούτο Γουίλερ, την Ελληνική Ένωση Τραπεζών για την σημαντική τους χρηματική βοήθεια. Επιπλέον θερμές ευχαριστίες στα ιδρύματά μας, στα Πανεπιστήμια Μπράουν, Ιωαννίνων, και τη Σχολή Επιχειρήσεων Λονδίνου για την αρωγή τους.

Στο επόμενο Ενημερωτικό Δελτίο θα υπάρξει λεπτομερής ενημέρωση για το έργο.

Ο Μητροπολιτικός Ιερός Ναός της Αγίας Ευφημίας Χαλκηδόνος
Ισχυρές απόψεις ότι έχει ανεγερθεί τον 10^ο αιώνα στους
Μεσοβυζαντινούς Χρόνους

Νικόλαος Ουζούνογλου

Είναι γνωστό ότι η πολυπληθέστερη σε συμμετοχή ιεραρχών στην ιστορία της Χριστιανοσύνης Οικουμενική Σύνοδος είναι η Δ΄ που έγινε το 451 μ.Χ. στην Χαλκηδόνα στον Ι.Ν. της Αγίας Ευφημίας. Η Εκκλησία αυτή βρισκόταν στο σημείο των σημερινών σιδηροδρομικών γραμμών, κοντά στον μέχρι πρότινος τερματικό σιδηροδρομικό σταθμό του Χαϊντάρπασα. Τα τελευταία χρόνια διενεργούνται συστηματικά ανασκαφές από ιδρύματα της Τουρκίας στο σημείο αυτό, για τις οποίες έχουμε ενημερώσει κατά καιρούς τους αναγνώστες μας. Δεν είναι γνωστό πότε η Εκκλησία αυτή της Αγίας Ευφημίας καταστράφηκε.

Η προφορική παράδοση που ίσχυε στην Ελληνορθόδοξη Κοινότητα της Χαλκηδόνος, ήταν ότι ο σημερινός Μητροπολιτικός Ιερός Ναός της Αγίας Ευφημίας κτίστηκε επί Οθωμανικής περιόδου και μάλιστα αναφερόταν ότι επειδή η άδεια δόθηκε για μερικές μέρες οι καλφάδες και οι εργάτες έχτισαν τον Ναό πολύ γρήγορα δουλεύοντας ακόμα και τις νύκτες.

Ωστόσο, σε πρόσφατη ανακοίνωση του στο διαδίκτυο για την Βιθυνία (10/5/2023) αλλά και σε πρόσφατη εργασία του ο Ρώσος ερευνητής Ανδρεί Βινοβγκράτωφ [1], της Ρωσικής Ακαδημίας Επιστημών, παρουσίασε εργασία για τον Μητροπολιτικό Ιερό Ναό της Αγίας Ευφημίας της Χαλκηδόνος με ισχυρισμό ότι αυτή έχει ανεγερθεί την μεσοβυζαντινή περίοδο.

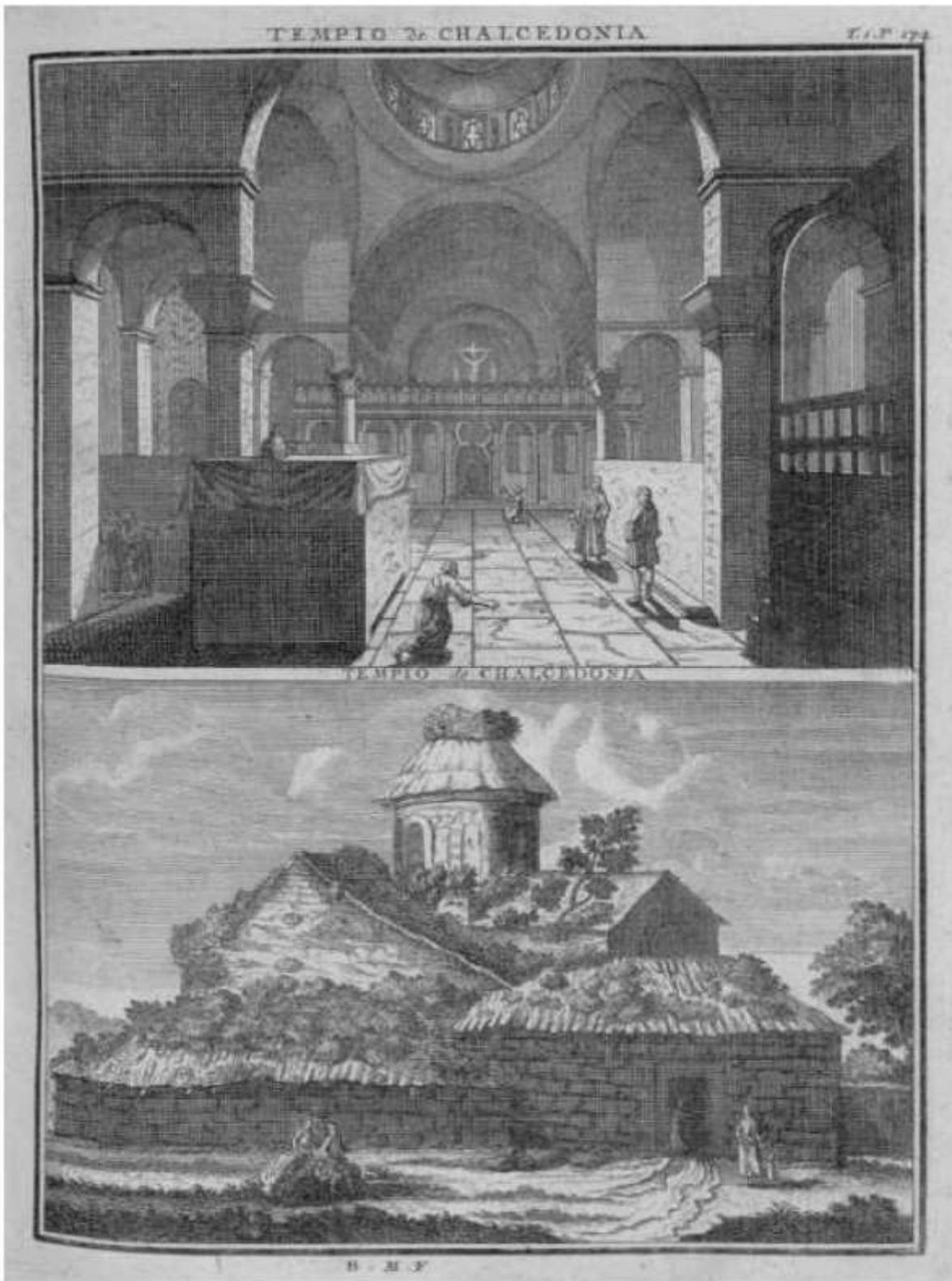
Το επιχείρημα του Α. Βινοβγκράτωφ βασίζεται σε αρχιτεκτονικά στοιχεία και ξεκινάει με αναφορά της καταγραμμένης επίσκεψης περιηγητών από την Δύση στον Ναό στα τέλη του 17^{ου} αιώνα. Το 1687 - 1680 ο Corneille le Bruyn [2] αποτύπωσε το εξωτερικό και το εσωτερικό του Ναού με ιχνογραφία σε δύο γκραβούρες που παραθέτουμε. Υπάρχουν απόψεις ότι πριν από την Χριστιανική εποχή στη θέση του Ι. Ναού υπήρχαν λουτρά ή ακόμα ναός της Αφροδίτης ή του Απόλλωνα. Μεταξύ αρχαιολόγων υπήρξε θέμα συζήτησης κατά πόσο ο σταυροειδής αυτός Ι. Ναός ήταν μεταβυζαντινός και ότι διαφέρει από την

-----

1. Андрей Юрьевич ВИНОГРАДОВ, ХРАМ СВ. ЕВФИМИИ В ХАЛКИДОНЕ И ФЕНОМЕН КРУГЛОГО БАРАБАНА В СРЕДНЕВИЗАНТИЙСКОЙ АРХИТЕКТУРЕ, ВИЗАНТИЙСКИЙ ВРЕМЕННОК. Т. 106: 2022. С. 218–227.

2. Voyages de Corneille le Bruyn au Levant. Voyages par la Moscovie, en Perse et aux Indes Orientales. T. 1. La Haye, 1732. P. 174.

Γκραβούρα του Corneille le Bruyn 1680 για τον Ι.Ν. Αγίας Ευφημίας Χαλκηδόνος

Σημ. οι ασπρόμαυρες φωτογραφίες προέρχονται από το άρθρο [1] του Α. Βινοβικράτωφ

Εκκλησία της Αγίας Ευφημίας εντός της εντειχισμένης Πόλης κοντά στα τείχη.

Η άποψη ότι ο Μητροπολιτικός Ι. Ναός της Αγίας Ευφημίας Χαλκηδόνος είναι μεταβυζαντινός αμφισβητήθηκε από τον Ι. Παπαδόπουλο [3] και στη συνέχεια, ανεξάρτητα από αυτόν, από τον Β. Sedon (βασίζόμενος στις γκραβούρες του Corneille le Bruyn) [4] και οι οποίοι διατύπωσαν την άποψη ότι πρόκειται για μεσοβυζαντινή εκκλησία. Ισχυρό επιχείρημα είναι ότι απαγορευόταν μέχρι το 1856 η κατασκευή μιας ορθόδοξης εκκλησίας με τρούλο από την Οθωμανική εξουσία. Συνεπώς θα πρέπει να συγκρίνει κανείς την μορφή που έχει τις μέρες ο Ι. Ναός της Αγ. Ευφημίας Χαλκηδόνας και της κατάστασής του Κτηρίου τον 17ου αιώνα.

Φωτογραφία του εξωτερικού του Μητροπολιτικού Ιερού Ναού της Μεγαλομάρτυρας Αγίας Ευφημίας Χαλκηδόνος προς την βορειοδυτική κατεύθυνση. Η φωτογραφία έχει ληφθεί από την οροφή του γνωστού κτιρίου «Ντάρ Μπακάλ» που σχετίζεται με την περίφημη ταινία «ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ» του Τάσου Μπουλμέτη.

Πρόκειται για ναό
ενεπίγραφου απλού
σταυρού με τέσσερα
ελεύθερα στηρίγματα (Εικ. 2).
Στην γκραβούρα του
Corneille le Bruyn , τα δυτικά
στηρίγματα είναι τετράγωνοι
πεσσοί, η αντικατάστασή
τους από τους αρχικούς
κίονες είναι χαρακτηριστική
της οθωμανικής περιόδου
(π.χ. Μονή Παντοκράτορα

(Zeyrek Camii), Eski İmaret *Ενσωματωμένο κιονόκρανο στη γωνία του*
Camii) και άλλοι ναοί της *νάρθηκα της νότιας στοάς*
Κωνσταντινούπολης). Μετά

από την επισκευή του Ι.Ναού, αφαιρέθηκαν αυτοί οι κίονες και οι εγκάρσιες
καμάρες μικρής περιφέρειας μετατράπηκαν από ημικυκλικές σε καμάρες ενός
τετάρτου, έτσι ώστε από τα δυτικά ο τρούλος του ναού να βασιζέται πλέον στην
μορφή ενός τόξου με τρεις λεπίδες, γι' αυτό και τοποθετήθηκαν οι μεταλλικοί
δεσμοί σε δύο επίπεδα. Οι ανατολικοί πεσσοί, τόσο στη γκραβούρα όσο και στη
σημερινή εποχή, είναι κίονες με τετράγωνες βάσεις και κορινθιακά κιονόκρανα.
Αν όμως το κιονόκρανο της βορειοανατολικής στήλης είναι του δεύτερου μισού
του 5^{ου} αιώνα, το κιονόκρανο της νοτιοανατολικής στήλης κατασκευάστηκε
σαφώς κατά την επισκευή του ναού και η γκραβούρα εδώ δείχνει ένα κυβικό
κιονόκρανο: ίσως με αυτό μπορούμε να αναφέρουμε την ένδειξη του J. Bjornstel
ότι δεν έχουν διατηρηθεί ίχνη αρχαιότητας στον ναό, εκτός από μία μαρμάρινη
στήλη.

Ίχνη της ίδιας επισκευής είναι, αναμφίβολα, και ημικίονες με παρόμοια κιονόκρανα κάτω από τις ανατολικές εγκάρσιες καμάρες μικρής περιφέρειας: σε αυτό το μέρος, ο Corneille le Bruyn δείχνει ορθογώνιες παραστάδες με επιχώσεις. Το διάφραγμα μεταξύ του ναού και του νάρθηκα, που δεν φαίνεται στη γκραβούρα, σήμερα είναι μια κionoστοιχία 4 κίωνων από Προικονήσιο μάρμαρο με παλαιά ιωνικά κιονόκρανα - πρόχειρα επιβλητικά πάνω δείχνουμε ότι μιλάμε για επισκευαστική κατασκευή που αντικατέστησε την αρχαία ο δυτικός τοίχος του ναού και οι ίδιοι οι κίονες θα μπορούσαν να ληφθούν, για παράδειγμα, από αρχαίο μνημείο. Ο ίδιος ο νάρθηκας αποτελείται από πέντε κελιά καλυμμένα με σταυροθόλια. Τα ακραία πλαϊνά κελιά του συνδέονται με γαλαρία που πηγαίνει κατά μήκος των πλαϊνών «σηκών» και επίσης καλυμμένο με σταυροθόλια: διατηρητέο λαξευμένο επίτευγμα του 5^{ου} αιώνα π.Χ. στη γωνία του νάρθηκα και η νότια στοά (Εικ. 3) δείχνει ότι αντιπροσωπεύουν αρχαίο κτίσμα γείσο με τρούλο με 8 μεγάλα παράθυρα. Οι βραχίονες του σταυρού, εκτός από τον δυτικό, καλύπτονται με ημικυκλικές καμάρες. Τα ανατολικά γωνιακά κελιά καλύπτονται με θόλους. Ο Corneille le Bruyn πάνω από τα δυτικά γωνιακά κελιά δείχνει τους ίδιους θόλους που δεν σώζονται σήμερα.

Η Μονή Παντοκράτορα
(Zeyrek Camii)

Μονή του Χριστού Παντεπόπτη
(Eski İmaret Camii)

Καμάρες του δυτικού τμήματος του ναού

Το στρογγυλό τύμπανο του ναού στο Corneille le Bruyn τελειώνει με ένα περίπλοκο προφίλ, το οποίο είναι τώρα κάπως τραχύ. Ένας χαμηλός εξωνάρθηκας με υπόστεγο γειτνιάζει με τη δυτική πρόσοψη στο χαρακτηριστικό. Τώρα ο ναός είναι πλήρως καλυμμένος εξωτερικά με γύψο, όπως στην αρχαιότητα, αλλά στο χαρακτηριστικό από κάτω τοιχοποιία πλίνθου εμφανίζεται στον δυτικό τοίχο, και σε ένα από τα παράθυρα του τυμπάνου διακρίνονται ξεκάθαρα οι λεπτές πλίνθοι που εναλλάσσονται παρά με χοντρές πέτρες (στο μια τέτοια πλίνθος τοιχοποιίας θα πρέπει να είναι κάπως κοντά), και με μια εσοχή σειρά (όπως στο Μονή Παντοκράτορα στην Κωνσταντινούπολη) ή με χοντρή ραφή· στα νότια στην στοά και στον εξωνάρθηκα η τοιχοποιία μοιάζει με τετράγωνη. Οι βραχίονες του σταυρού είναι ίδιες με τα σχέδια του Corneille le Bruyn, καλυμμένες με αετόμορφες στέγες.

Σημερινή Φωτογραφία του Ιερού Ναού της Αγίας Ευφημίας Χαλκηδόνας

Ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος εν τω Τρούλλω
Hırami Ahmed Paşa Camii

Ο Ιερός Ναός Μουχλιώτισσας στο Φανάρι κοντά στην Πατριαρχική Μεγάλη του Γένους
Σχολή και την Πατριαρχική Ιωακειμείο Σχολή.

Η γκραβούρα δείχνει επίσης ημικυκλικά παράθυρα στο αέτωμα του νότιου βραχίονα. Παρόμοιο παράθυρο έχει διατηρηθεί στο αέτωμα του βόρειου βραχίονα. Στον δυτικό τοίχο ο Corneille le Bruyn δεν έχει παράθυρα που εμφανίζονται. Τα σημερινά μικρά παράθυρα στα δυτικά, οι τοίχοι του νάρθηκα είναι καθαρά κομμένοι και εν μέρει στους θόλους, όπως, πιθανότατα, τα παράθυρα της δεύτερης βαθμίδας στον ανατολικό τοίχο των δυτικών γωνιακών κελιών και τετράγωνα παράθυρα στο αψίδα και ανατολικός τοίχος των παστοφορίων. Στη γκραβούρα, μια ορθογώνια πόρτα με μια πύλη από μονολιθικά υπέρθυρα οδηγεί στη νότια στοά.

Κρίσιμο ερώτημα είναι πως ο Ναός αυτός της Χαλκηδόνας εντάσσεται στο συνολικό σύστημα της βυζαντινής εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής; Ως προς τη γενική χρονολόγησή του, ο σχεδιασμός του κτηρίου σχεδόν αποκλείει την κατασκευή του στην πρωτοβυζαντινή περίοδο. Από την άλλη πλευρά, οι υστεροβυζαντινοί ναοί της Βιθυνίας που είναι γνωστοί μας (για παράδειγμα, η Παντοβασίλισσα (Κεμερλί Κιλίσε) στην Τρίγλια διακρίνονται από κλειστή τοιχοποιία, που δεν ισχύει εδώ. Επομένως, ενισχύεται η άποψη ότι ο Ι.Ν. Αγίας Ευφημίας είναι ένα μνημείο της Μέσο-Βυζαντινής περιόδου.

Η απουσία κοπής της πρόσοψης και οι σπάνιες θολωτές καμάρες των γωνιακών κελιών φέρνουν τον Ναό πιο κοντά στα μνημεία της αλλαγής του 8^{ου}-9^{ου} αιώνα όπως τον Χριστό Φιλάνθρωπο στην Τρίγλια και τον Άγιο Ιωάννη στο Πελεκίτ. Ένα άλλο στοιχείο που υποδηλώνει τη χρονολόγηση του ναού του 9^{ου} αι. - στρογγυλό τύμπανο οκτώ παραθύρων. Τόσο τα στρογγυλά όσο και τα πολυεδρικά τύμπανα είναι ήδη γνωστά πρώιμη βυζαντινή αρχιτεκτονική, όπου συνήθως αντιστοιχούσαν στο σχέδιο κτίρια: κυκλικά ή πολυγωνικά. Ωστόσο, με την εμφάνιση των "βασιλικών με τρούλο" και των ναών με σταυροθόλιο, όπου το τύμπανο στηριζόταν σε μια τετράγωνη βάση, η επιλογή μεταξύ ενός στρογγυλού και πολυεδρικού τυμπάνου έγινε ζήτημα όχι μόνο ως τεχνική λύση αλλά και το καλλιτεχνικό ύφος. Στην Κωνσταντινούπολη, ένα στρογγυλό τύμπανο διακρίνει τις παλαιότερες μεσοβυζαντινές εκκλησίες: την Αγία Ειρήνη, που ξαναχτίστηκε στο πάνω μέρος τη δεκαετία 780-790, και του Ι.Ν. Αγ. Ιωάννη εν Τρούλο (Hirami Paşa Camii), που σήμερα χρονολογείται το αργότερο, αρχές 10^{ου} αιώνα. Στην εργασία του Α. Βινοβιγκράτωφ αναφέρει συγκρίσεις με τον Ι. Ναό Παναγίας Μουχλιώτισσας (τέλη 11^{ου} αιώνα). Στο άρθρο του ο Α. Βινοβιγκράτωφ καταλήγει ότι ο Ι. Ναός της Αγίας Ευφημίας της Χαλκηδόνας ανήκει στους πρώιμους, «προμακεδονικού» τύπου σταυροθόλωτους ναούς της Κωνσταντινουπολίτικης σχολής.

Υπομνηστική Επιστολή προς τον Δήμαρχο Αθηναίων κ. Κ. Μπακογιάννη για την συντήρηση του Μαυσωλείου Χρηστάκη Ζωγράφου

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΩΝ

Προς: Αξιότιμους κ.κ.

Κώστα Μπακογιάννη, Δήμαρχο Αθηναίων

Ελευθέριο Σκιαδά, Πρόεδρο Δημοτικού Συμβουλίου Δ. Αθηναίων

Βασίλειο – Φοίβο Αξιώτη, Αντιδήμαρχων Αστικών και Κτιριακών Υποδομών και Σχεδίου Πόλεως

2/8/2023

Αξιότιμοι κύριοι Δημοτικοί Άρχοντες,

Είχαμε συναντηθεί αρχές Απριλίου 2023 για την εξέταση του θέματος της υλοποίησης της εργασίας συντήρησης του Μαυσωλείου του Εθνικού Ευεργέτη Χρηστάκη Ζωγράφου. Ως Ομοσπονδία μετά από μια γόνιμη συνεργασία με την Διεύθυνση Σχεδίου Πόλεως & Αστικού Περιβάλλοντος του Δ. Αθηναίων είχαμε εκπονήσει δωρεάν για τον Δήμο την Μελέτη της Συντήρησης του μεγαλοπρεπούς Μαυσωλείου της οικογένειας Χρηστάκη Ζωγράφου που βρίσκεται στο Α΄ Κοιμητήριο Αθηνών. Το κόστος της Μελέτης που υπερέβη τα 35.000 Ευρώ καλύφθηκε από δωρεές ιδιωτών, του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου αλλά και με την βοήθεια του Καθ. Ιωάννη Ντεμιρτζόγλου Διευθυντή της Ζωγραφείου Σχολής Κωνσταντινούπολης.

Το Δημοτικό Συμβούλιο με την από υπ' αριθμ. 174/22 (4/7/2022) Απόφασή του ενέκρινε οριστικά την Μελέτη.

Βρισκόμαστε σε συνεχή επικοινωνία με τα στελέχη της ανωτέρω αναφερόμενης Διεύθυνσης και εξ όσων γνωρίζουμε δεν έχει υπάρξει κάποια πρόοδος για την υλοποίηση του έργου. Η κατάσταση αυτή μας ανησυχεί επειδή υπάρχει ο κίνδυνος η Μελέτη, που συντάχθηκε μετά από μεγάλη προσπάθεια, να χάσει την επικαιρότητά της.

Σας ευχαριστούμε για την μέριμνα σας.

Με εκτίμηση

Το Δ.Σ. της Οι.Ομ.Κω.

Η Βυζαντινή Κοινοπολιτεία ως Κοινωνικός Αναστηλωτής και Αρωγός του Σλαβικού Κόσμου και το ολέθριο της προσπάθειας καταστροφής αυτής τις μέρες από το Κράτος που έχει ευεργετηθεί τα μέγιστα.

Νικ. Ουζούνου, Ομοτ. Καθ.ΕΜΠ

Ο καθηγητής Ρωσικής και Βαλκανικής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης Dimitri Obolensky (1918-2001) ήταν εμιγκρέ Ρώσος και με το βιβλίο που δημοσίευσε με τον τίτλο «The Byzantine Commonwealth: Eastern Europe, 500-1453. London: Cardinal. ISBN 9780351176449», την δεκαετία του 1970 καθιέρωσε τον όρο «Βυζαντινή Κοινοπολιτεία». Αν και τα βασικά επιχειρήματα του Obolensky δεν αμφισβητήθηκαν από ορισμένους ιστορικούς προτάθηκε ο ευρύτερος όρος «το Βυζαντινό ιδεώδες».

Στο αναφερόμενο βιβλίο ο συγγραφέας ασχολείται με δύο θέματα:

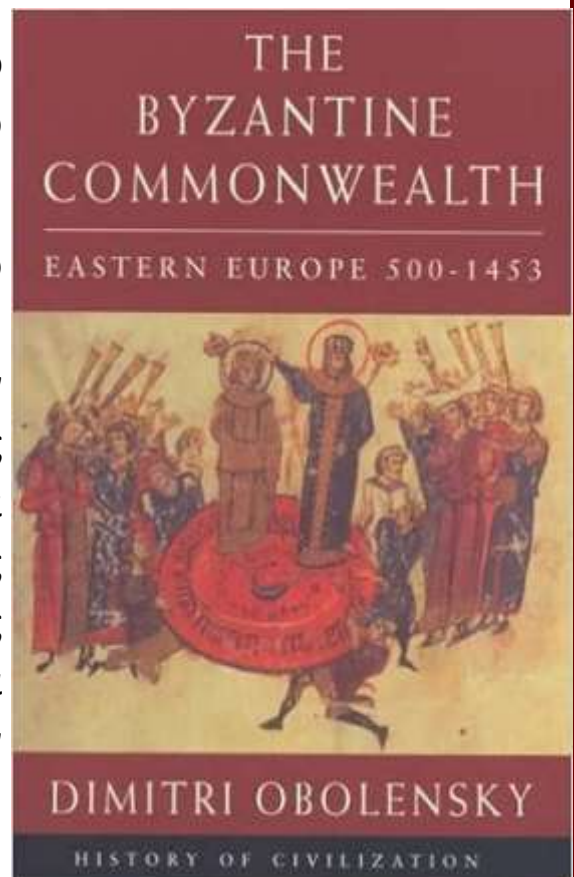
- (α) Βαθιά ανάλυση των σχέσεων της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας με τα έθνη της Ανατολικής Ευρώπης.
- (β) Η δημιουργία κοινής πολιτιστικής παράδοσης αλλά και κρατικής συγκρότησης στα έθνη από την Βυζαντινή Αυτοκρατορία.

Η ανάλυση του Obolensky στο πρώτο τμήμα του βιβλίου βασίζεται στα γεωγραφικά δεδομένα όλων των περιοχών της Ανατολικής Ευρώπης και τα ιστορικά δεδομένα της περιόδου 300-500 μ.Χ. Η σημασία της γεωμορφολογίας αλλά και των διαύλων μετακίνησης των πληθυσμών στις διαδρομές ξηράς, θαλάσσιες και από ποτάμια αναλύεται από ιστορικά κείμενα. Στη συνέχεια εξιστορείται ο πολύ σημαντικός ρόλος των αδερφών Θεσσαλονικέων αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου με την αποστολή τους στην Μοράβια το έτος 862 κατά την βασιλεία του Πρίγκηπα Ραστισλάβ. Είναι το κομβικό σημείο που οι Κύριλλος και Μεθόδιος επινοούν το πρώτο αλφάβητο της αρχαίας Σλαβονικής γλώσσας που αποκαλείται σήμερα Γλαγολιτικό αλφάβητο, το

πρώτο αλφάβητο που χρησιμοποιήθηκε για σλαβικά χειρόγραφα. Το Γλαγολιτικό αλφάβητο ήταν κατάλληλο για να ταιριάζει με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της σλαβικής γλώσσας. Είναι πολύ πιθανό ότι η ανάπτυξη του αλφάβητου αυτού έγινε σε Μονή του όρους Ολύμπου της Βιθυνίας που υπήρξε η περιοχή της Μοναστικής πολιτείας πριν από το Άγιο Όρος. Η απλοποίηση σε μερικές δεκαετίες του πρώτου αυτού αλφάβητου δημιούργησε το γνωστό σήμερα Κυριλλικό αλφάβητο, που χρησιμοποιείται σήμερα από πολλές γλώσσες της Ανατολικής Ευρώπης.

Οι αδελφοί έγραψαν τον πρώτο Σλαβικό Αστικό Κώδικα, ο οποίος χρησιμοποιήθηκε στη Μεγάλη Μοραβία. Η γλώσσα που προέρχεται από την παλαιά εκκλησιαστική σλαβική, γνωστή ως εκκλησιαστική σλαβική, χρησιμοποιείται ακόμα στη λειτουργία από πολλές Ορθόδοξες Εκκλησίες και επίσης σε ορισμένες ανατολικές καθολικές εκκλησίες. Παράλληλα μεταφράστηκαν οι νέα και παλαιά διαθήκη την ίδια περίοδο.

Μετά την υιοθέτηση του Χριστιανισμού το 865, οι θρησκευτικές τελετές στη Βουλγαρία γίνονταν στα ελληνικά από κληρικούς που αποστέλλονταν από τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Φοβούμενος την αυξανόμενη βυζαντινή επιρροή και την αποδυνάμωση του κράτους, ο Βούλγαρος ηγεμόνας Μπόρις θεώρησε την υιοθέτηση της Παλαιάς Σλαβικής γλώσσας ως τρόπο διατήρησης της πολιτικής ανεξαρτησίας και σταθερότητας της Βουλγαρίας. Η ιστορία της Βουλγαρίας εξετάζεται σε μεγάλη έκταση στον βιβλίο του Obolensky. Η Βουλγαρία υπήρξε τμήμα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας όταν καταλήφθηκε από τον Αυτοκράτορα Βασίλειο Β' το 1018 για 169 χρόνια.

Το τρίτο κεφάλαιο του Βιβλίου η ιδέα της Βυζαντινής Κοινοπολιτείας εξετάζεται στο συνολικό της επίπεδο και όχι με γεωγραφική διαίρεση των περιοχών. Η ανάλυση βασίζεται στις σχέσεις που αναπτύχθηκαν μεταξύ Κωνσταντινούπολεως και μεταξύ των παρακάτω τριών γεωγραφικών περιοχών:

(α) Η Βαλκανική χερσόνησος (νότια του ποταμού Δούναβη).

(β) Εδάφη της Ανατολικο-Κεντρικής Ευρώπης (βόρεια του Δούναβη και ανατολικά του ποταμού Σάββα καθώς επίσης της οροσειράς των Καρπαθίων).

(γ) Τα Ρωσικά εδάφη που αποτελούνται δυτικά της γραμμής που ενώνει τον κόλπο της Φιλανδίας μέχρι την εκβολή του ποταμού Βόλγα.

Τα κύρια χαρακτηριστικά της Βυζαντινής Κοινοπολιτείας κατά την θεωρία του Obolensky είναι:

(1) Η κοινή θρησκεία που αναγνώριζε την πρωτιά του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινούπολης που ο ρόλος του υπήρξε σωτήριος για τους αιώνες που ακολούθησαν μετά από τον εκχριστιανισμό των Ρώσων το 989.

(2) Δεν είναι δυνατό ακόμα και σήμερα να κατανοήσει κανείς την ιστορία της Ανατολικής Ευρώπης και της Ρωσίας χωρίς την Βυζαντινή επιρροή.

(3) Οι τρεις γεωγραφικές περιοχές που αναφέρθηκαν ανέπτυξαν οργανικές σχέσεις μεταξύ τους μέσα στο πλαίσιο του Βυζαντινού πολιτισμού και ως ένα διεθνές σύνολο κοινοπολιτείας λαών που αναγνώριζαν ότι έχουν ως πηγή της κυριαρχίας τους που πηγάζει από τον αυτοκράτορα του Ανατολικού Ρωμαϊκού κράτους.

Το στέμμα Μονομάχου και ο πρώτος Ρώσος Ηγεμόνας Βασίλειος Β' που στέφθηκε με αυτό.

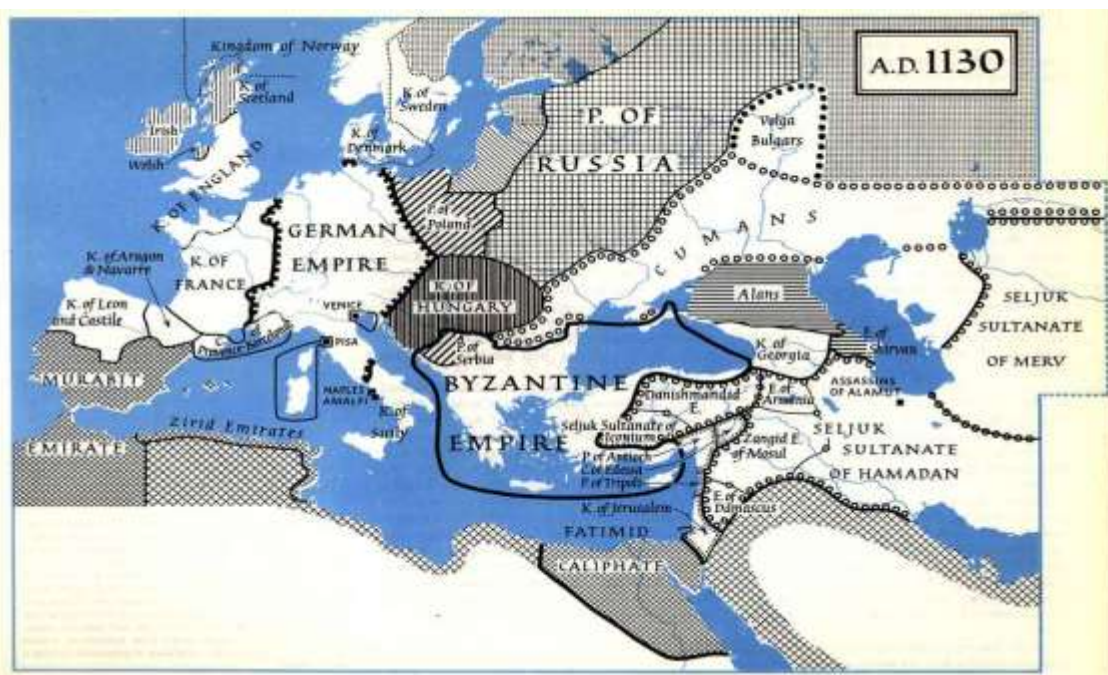

(4) Η Κοινοπολιτεία απέκτησε την μεγαλύτερη εδαφική της επέκταση στο πρώτο τμήμα του 11ου αιώνα. Το έτος 1000 μ.Χ. υπάρχει μια κοινότητα κρατών και εθνών που επεκτείνονται βόρεια – νότια από τον κόλπο της Φιλανδίας μέχρι την νότια Πελοπόννησο και δυτικά – ανατολικά από την Αδριατική θάλασσα μέχρι τον Καύκασο, που σε διαφορετικό βαθμό το καθένα βρίσκονται σε στενή σχέση με το Κράτος και την Εκκλησία του Βυζαντίου. Η σχέση αυτή αν και εξασθένησε την περίοδο 1180-1204 ανέκαμψε σύντομα με νέο περιεχόμενο με την επαύξηση του ρόλου του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ακόμα και μετά από την Άλωση της Πόλης το 1453.

(5) Σημαντικό ρόλο της παρουσίας της Κοινοπολιτείας διαπιστώνει ο Obolensky όταν ειδικά μετά από τις Γ' και Δ' Σταυροφορίες τα Βαλκάνια βρίσκονται σε μεγάλη αναταραχή. Τόσο στην Βουλγαρία όσο και στη Σερβία η Εκκλησία της Ρώμης προσπαθεί να διεισδύσει και στις δύο περιπτώσεις οι ηγεμόνες διατηρούν τις εκκλησιαστικές τους σχέσεις με την Κωνσταντινούπολη.

(6) Σε πολλές περιπτώσεις αν και υπάρχουν επιδρομές κατά της Κωνσταντινούπολης (Βούλγαροι, Ρώσοι και ακόμα επί Στέφανου Δουσάν των Σέρβων) δεν υπάρχει αμφισβήτηση της πρωτιάς της Κωνσταντινούπολης.

(7) Σημαντικό ρόλο στην Βυζαντινή Κοινοπολιτεία έπαιξαν και αναλύονται με λεπτομέρεια οι σχέσεις των

Μοναστηριών του Αγίου Όρους αλλά και των Μοναστηριών που λειτούργησαν στις χώρες αυτές. Επίσης σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε η διπλωματία των πριγκηπικών γάμων με τα μέλη της δυναστείας του Βυζαντίου.

(8) Ο Obolensky σε πολλά σημεία εξυμνεί την διπλωματική αριστοτεχνία του Βυζαντίου τόσο του ίδιου του κράτους αλλά περισσότερο του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

(9) Όντας ο ίδιος συγγραφέας Ρώσος που αναγκάστηκε να ζήσει ως εκπατρισμένος προβάλλει τον εξαιρετικό ευεργετικό ρόλο του Βυζαντίου προς την Ρωσία ιδιαίτερα την εποχή των 200 ετών Μογγολικής και Ταταρικής (1240-1440) κυριαρχίας από το κράτος της Χρυσής Ορδής. Από το 1113 μέχρι το 1682 οι Ρώσοι ηγεμόνες (Μεγάλη Πρίγκηπες, Τσάροι) στο Κίεβο και αργότερα στην Μόσχα ενθρονιζόταν με το στέμμα που αποδιδόταν σε δώρο του Κωνσταντίνου Μονομάχου. Όταν ο Ιβάν ο Τρομερός στέφθηκε ως πρώτος Ρώσο Τσάρος με αυτό το στέμμα (1533), ο Πολωνός βασιλιάς του ζήτησε να εξηγήσει το νόημα του νέου του τίτλου. Ο Ιβάν απάντησε ότι όποιος στεφανώνεται με το στέμμα του Μονομάχου λέγεται παραδοσιακά τσάρος, επειδή ήταν δώρο από έναν τσάρο (δηλαδή τον Κωνσταντίνο Θ') που είχε στείλει τον Μητροπολίτη Εφέσου στο Κίεβο για να στεφανώσει τον Βλαδίμηρο Μονομάχο με αυτό τον σκούφο. Ο Ιβάν προφανώς δεν γνώριζε ότι την εποχή του θανάτου του Κωνσταντίνου Θ' Μονομάχου, ο Βλαδίμηρος Μονομάχος ήταν μόλις δύο ετών και δεν μπορούσε να είναι ηγεμόνας του Κιέβου.

(10) Αποδεικνύει με πολλές παραπομπές ο Obolensky ότι στο ιδεατό «μετά πολιτικό» επίπεδο οι Ρώσοι ηγεμόνες – οι άρχοντες Ρωσίας όπως ονόμαζαν τον εαυτό τους στην ελληνική γλώσσα στις σφραγίδες τους αναγνώριζαν την ανωτερότητα του Αυτοκράτορα της Κωνσταντινούπολης στην Χριστιανοσύνη όπως ξεκίνησε από τον Βλαδίμηρο που βαπτίστηκε μαζικά με όλο τον λαό του. Το δόγμα της αποδοχής της οικουμενικής κυριαρχίας του Βυζαντινού Αυτοκράτορα φαίνεται ξεκάθαρα χωρίς καμιά αμφισβήτηση από την μορφωμένη κοινωνία των Ρως του Κιέβου.

(11) Ακόμα και κατά την περίοδο που η Κωνσταντινούπολη βρισκόταν υπό Λατινική κατάληψη που στην Νίκαια της Βιθυνίας εγκαταστάθηκε ο Θεόδωρος Λάσκαρης και μεταφέρθηκε το Οικουμενικό Πατριαρχείο (1204-1261) δεν διακόπηκαν οι σχέσεις με τον Σλαβικό κόσμο όπως η συμμαχία με την Βουλγαρία και η χορήγηση της αυτοκεφαλίας (1235), το ίδιο με την Σερβία που ο Άγιος Σάββα των Σέρβων επισκέφθηκε δύο φορές την Νίκαια. Σε όλη την περίοδο 1200-1453 πρωτίστως το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως αλλά σε δεύτερο βαθμό οι Βυζαντινοί άρχοντες επέδειξαν τις διπλωματικές τους ικανότητες διατηρώντας τους διαύλους επικοινωνίας με τις Ορθόδοξες χώρες της περιοχής. Τονίζει ο συγγραφέας ότι:

(12) «Πρωτίστως χάριν στο Οικουμενικό Πατριαρχείο διατηρήθηκε η συνέχιση κάτω από πολύ αντίξοες συνθήκες για το Βυζάντιο της Κοινοπολιτειακής δομής. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο ενδυνάμωσε και συνέχισε το κύρος του Βυζαντινού πολιτισμού σε όλη την Ανατολική Ευρώπη, εργάστηκε άοκνα με επιτυχία να διατηρηθεί η αφοσίωση σε όλες τις χώρες του Σλαβικού κόσμου στις τοπικές Ορθόδοξες εκκλησίες. Ιδιαίτερα το δεύτερο ήμισυ του 14^{ου} αιώνα η άποψη ότι ο Επίσκοπος της Κωνσταντινούπολης ήταν ο ανώτατος πνευματικός ηγέτης όλων των Χριστιανών διαδραμάτισε σπουδαίο ρόλο στις ιστορικές τρικυμίες που δεχόντουσαν οι λαοί αυτοί από δυσμάς και ανατολάς».

Η
Αυτοκρατορία
της Χρυσής
Ορδής και
τα Ρωσικά
Πριγκιπάτα στα
μέσα του 14ου
αιώνα

Παρά τις κρίσεις μεταξύ των Ρώσων που απείλησαν την αφοσίωσή τους προς το Βυζάντιο, ποτέ αυτοί την περίοδο αυτή δεν εγκατάλειψαν την ιδέα ως του πνευματικού και διοικητικού κέντρου την Κωνσταντινούπολη. Το κυριότερο ζήτημα της διαφωνίας ήταν η Παλαιολόγεια στρατηγική της προσπάθειας εξασφάλισης βοήθειας από την Δύση ακόμα και με την αποδοχή της πρωτιάς της Ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας που η τελευταία αυτή απόπειρα έγινε το 1437-8 με την Σύνοδο της Φερράρας-Φλωρεντίας. Την περίοδο αυτή το 1346 ο ηγεμόνας της Μόσχας έστειλε χρήματα για την επισκευή του τρούλου της Αγίας Σοφίας που είχε πληγεί από σεισμό αλλά και το 1398 στάλθηκε από την Μόσχα σημαντική χρηματική βοήθεια κατά την πολιορκία της Κωνσταντινούπολης από το Σουλτάνο Βαγιαζίτ. Το 1452 μόλις ένα χρόνο από την Άλωση ο Βασίλειος Β΄ ο Μέγας Πρίγκηπας της Μόσχας σε επιστολή που έστειλε στον Αυτοκράτορα Κωνσταντίνο Παλαιολόγο έγραφε: «Λάβετε το μεγάλο αυτοκρατορικό σας σκήπτρο, την κληρονομιά σας, για να επιβεβαιώσετε όλους τους Ορθόδοξους Χριστιανούς του βασιλείου σας και να προσφέρετε μεγάλη βοήθεια στη ρωσική κυριαρχία μας και σε όλη τη θρησκεία μας».

Στο Βιβλίο επίσης αναλύεται η επιρροή της Κωνσταντινούπολης στις χώρες όπως της Βλαχίας, Μολδαβίας με τις δύο μητροπόλεις της Ουγγαροβλαχίας και Μολδοβλαχίας, Ουγγαρίας αλλά και σε μικρότερο βαθμό της Γεωργίας.

Στο επιστέγασμα του βιβλίου του ο συγγραφέας αναφέρει τα εξής:

«Στους αιώνες που ακολούθησαν μέχρι και τις αρχές του 20ου αιώνα, η θρησκεία και το δίκαιο, η λογοτεχνία και η τέχνη, αποκάλυψαν το γεγονός ότι τα έθνη της Ανατολικής Ευρώπης ήταν και εξακολουθούσαν να είναι μαθητές της Ανατολικής Ρώμης. Πουθενά εκτός της Αυτοκρατορίας δεν υπάρχει τόσο βαθύς ή ευρύτερος σεβασμός για την πόλη της Κωνσταντινούπολης όσο στη μεσαιωνική Ρωσία. Πουθενά δεν βρίσκει κανείς τόσο συγκινητική, όσο στη γραφή των Ρώσων προσκυνητών που ταξίδεψαν στην Κωνσταντινούπολη, στα τέλη του Μεσαίωνα, η πεποίθηση τους ότι αυτή η Πόλη ήταν η πηγή της αληθινής τους πίστης».

Αυτός ήταν και ο λόγος που η αυτοκεφαλία του Πατριαρχείου Μόσχας επικυρώθηκε το 1589 στην Ιερό Ναό της Παναγίας Παραμυθίας Φαναρίου – γνωστού αργότερα ως Βλάχ Σαραϊ- και για μικρό διάστημα στα τέλη του 16ου αιώνα ήταν Πατριαρχικός Ναός.

Η θεωρία περί Τρίτης Ρώμης υπήρξε ένα σύνθημα παρά μια πολιτική επιδίωξη της Ρωσίας τους αιώνες μετά από την Άλωση. Η επιδίωξη της Ρωσίας ήταν να φθάσει στις θερμές θάλασσες... το 1833 ο Αριστάρχης Πασάς με την συμφωνία της Σκάλας Χουνκάρ, αν και εξασφάλισε βάση στον Βόσπορο για την Ρωσία, η Βρετανική διπλωματία κατάφερε να κλείσει την Βάση αυτή το 1841.

Ως κράτος η Ρωσία λόγω των γεωπολιτικών της επιδιώξεων μετά από τον Κριμαϊκό πόλεμο υπό την επιρροή και του κινήματος «Πανσλαβισμού» που δημιουργήθηκε στην Τσεχία και εκτός της Ρωσίας, υποδαύλισε το ζήτημα της Βουλγαρικής Εξαρχίας δημιουργώντας το σοβαρό σχίσμα στην Ορθόδοξη εκκλησία που έκλεισε χάρη στον Οικουμενικό Πατριάρχη Μάξιμο Ε΄ τις θυελλώδες μέρες του 1945.

Και σήμερα φαίνεται ότι επιβεβαιώνεται η ρήση που αποδίδεται στον Ίωνα φιλόσοφο Ηράκλειτο:

«Ουδείς ασφαλέστερος εχθρός του ευεργετηθέντος αχάριστου».

Ο ακατανόητος πόλεμος που ξεκίνησε με την επίθεση της σημερινής Ρωσικής ηγεσίας προς το δεύτερο σε πληθυσμό σλαβικό έθνος έχει τρομακτικές συνέπειες τόσο για την Ουκρανία αλλά και την ίδια την Ρωσία. Όμως η ιστορία έχει δείξει ότι το πάντοτε ΣΟΦΟ Οικουμενικό Πατριαρχείο στο τέλος της ημέρας θα δείξει τον σωστό δρόμο προς όλους και θα συνεχίσει τον μεγάλο για το καλό της ανθρωπότητας ιστορικό του ρόλο.

Summary of the articles in the present Newsletter of the Ecumenical Federation of Constantinopolitans (EFC)

- Internet Conference on the 68th anniversary of the Pogrom of 6-7 September 1955 under the title “The Consequences of the Greece-Turkiye Ankara Treaty of 1930”. Date: 12 September 2023, start at 19.30. It will be broadcasted from <https://www.facebook.com/oiomko.org> ,p.2.
- A Concert for the support of Antiochia earthquake victims, Sunday 24/9/2023, 19:00 at the Agios Antonios Church in Chalandri,p.3.
- Scholarships for students of Constantinopolitan descent, p.4.
- Activities of Social Solidarity of EFC, p. 5-10.
- Written statement in United Nations of EFC, p. 11-19 (English).
- Repatriation Program of EFC, p. 16.
- Speech by His All Holiness Ecumenical Patriarch at the Sumela Monastery on the day of our Lady Panagia (15/8/2023), p.17-21.
- Announcements of EFC, p.22-23.
- History of the Metropolitan Church of Agia Euphemia of Chalcedon (Kadikoy), p.24-32.
- Letter to Mayor of Athens Mr. Costas Bakogiannis on the maintenance of Mausoleum of Christaki Zografos,p.24.
- Byzantium Commonwealth in Eastern Europe and its consequences to the events today,p.34-41.

İstanbulu Rumların Evrensel Federasyonunun (İREF)

Bu Bültende yer alan makalelerin özeti

- 6-7 Eylül 1955 Pogromunun 68. yıl dönümü nedeniyle “1930 Yunanistan-Türkiye Ankara Antlaşması'nın Sonuçları” başlıklı İnternet Konferansı. Tarih: 12 Eylül 2023, 19.30'da başlıyor. <https://www.facebook.com/oiomko.org> ,s.2 adresinden yayınlanacaktır.
- Antakya depremzedelerine destek konseri, 24/9/2023 Pazar, 19:00 Chalandri'deki Agios Antonios Kilisesi'nde, s.3.
- İstanbulu Rum asıllı öğrenciler için burslar, s.4.
- İREF'in Sosyal Dayanışma Faaliyetleri, s. 5-10.
- Birleşmiş Milletler İREF'in yazılı açıklaması, s. 11-19 (İngilizce).
- İREF'in İstanbulu Geri Dönüş Programı, s. 16.
- Ekümenik Patrik Hazretleri'nin Panagia Meryem Ana Günü'nde Sümela Manastırı'nda Yaptığı Konuşma (15/8/2023), s.17-21.
- İREF'in Duyuruları, s.22-23.
- Kadiköy Agia Euphemia Metropolit Kilisesi'nin tarihi , s.24-32.
- Atina Belediye Başkanı Sayın Kostas Bakogiannis'e Christaki Zografos Mozolesi'nin bakımına ilişkin mektup, s.24.
- Doğu Avrupa'da Bizans Devletler Topluluğu ve bugünkü olaylara sonuçları, s.34-41

ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΟΙ.ΟΜ.ΚΩ

- «Η Ένωση Κωνσταντινουπολιτών» με τα δύο μέλη σωματεία <http://www.enokon.gr/>
  - «Νέος Κύκλος Κωνσταντινουπολιτών»
  - «Σωματείο Ελλήνων Υπηκόων Απελαθέντων εκ Τουρκίας»
- «Ένωση Ομογενών εκ Κωνσταντινουπόλεως Βορείου Ελλάδος» <https://sylogoskbe.wordpress.com/>
- «Αδελφότης Κωνσταντινουπολιτών Μεγάλου Ρεύματος "Ο Ταξιάρχης"» <http://www.megarevma.gr/>
- «Σύνδεσμος Μεγαλοσχολιτών» <http://www.megalixoli.gr/>
- «Σύλλογος Ζαπτίδων» <https://www.facebook.com/events/610745252286345/>
- «Σύνδεσμος Κεντρικιάδων»
- «Σύνδεσμος Ιωακειμειάδων»
- «Φιλανθρωπικός Σύνδεσμος Γαλατά Κωνσταντινουπόλεως»
- «Αθλητικός Όμιλος Ταταύλα» <http://www.tatavlasc.gr/>
- «Αθλητικός Σύλλογος Πέρα» <http://as-pera.gr/>
- «Αθλητικό Βυζαντινό Κέντρο»
- Σύλλογος Πριγκηπιανών «Άγιος Γεώργιος ο Κουδουνάς» <https://www.facebook.com/SylogosPrigipianon/>
- «Μορφωτικός Σύνδεσμος Χάλκης «Ο Άγιος Νικόλαος»» <http://www.halki-morf-sind.gr/>
- «Ο Εν Αθήναις Σύλλογος Μουσικοφίλων Κωνσταντινουπόλεως» <http://www.cmkon.org>
- «Σύνδεσμος των εν Ελλάδι Ζωγραφειωτών Κωνσταντινουπόλεως» <http://sezografyon.gr/home/>
- Εστία Κωνσταντινουπόλεως <http://estiakon.gr/>
- Σύνδεσμος Ελλήνων Βετεράνων Αθλητών Στίβου Κωνσταντινουπολιτών
- Μορφωτικός Σύνδεσμος Μακροχωρίου Κωνσταντινουπόλεως «Το Έβδομο του Βυζαντίου» <https://www.facebook.com/makrochoricon>.
- Εθελοντές για την Κωνσταντινούπολη.
-

ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

- «Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών Γερμανίας»
- «Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών Αυστραλίας» με 3 σωματεία στις περιοχές της Αυστραλίας
- «Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών Ελβετίας» www.agcos.ch
- «Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών Ηνωμένου Βασιλείου» <https://www.facebook.com/acguk.net/>

ΑΡΩΓΑ ΜΕΛΗ

- «Επτάλοφος» Ιστορική Βιβλιοθήκη Μελέτης και Έρευνας
- Σύλλογος των Φίλων της Πατριαρχικής Μεγάλης του Γένους Σχολής.
- Φίλων Βυζαντινών Τεχνών
- Πολιτισμού & Κοινωνικής Ανάπτυξης.
- Ένωση Κωνσταντινουπολιτών Μικρασιατών Βορείου Αττικής η "Αγία Σοφία".
- Εταιρεία Μελέτης της καθ' ημάς Ανατολής <https://www.facebook.com/etmelan1/>
- Ελληνικός Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών Σικάγου.
- Ελληνικός Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών περιοχής Washington D.C.